

Zpracování výstupů české veřejnosti v rámci Konference o budoucnosti Evropy v návaznosti na reflexi jejích témat – shrnutí výsledků projektu

Konečný uživatel výsledků: Úřad vlády České republiky

Nábřeží Edvarda Beneše 4

Praha 1, 118 01

Název projektu: Příprava výstupů Konference o budoucnosti Evropy v návaznosti na reflexi jejích témat českou veřejností

Číslo projektu: TIRDUVCR932

Řešitel projektu: Institut pro evropskou politiku EUROPEUM, z.s. (Staroměstské náměstí 4/1, 11000 Praha), STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú. (Španělská 10, 12000 Praha 2)

Doba řešení: 1. 12. 2021 - 30. 4. 2022

Důvěrnost a dostupnost: veřejně přístupné shrnutí (URL původu: https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/analyzy-EU/7b_Vyzkumna_zprava_COFE_synteza_konsorcium_EUROPEUM.pdf)

Informace o autorském týmu:

PhDr. Martin Buchtík Ph.D.

PhDr. Sarah Komarová Ph.D.

Mgr. Jitka Uhrová

Mgr. Nikola Hořejš

Mgr. Jana Juzová

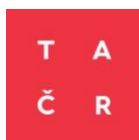
Ing. Martin Vokálek, MBA

Ing. Leila Inšitorisová

Další informace o projektu:

Hlavním cílem výzkumu je zmapovat postoje občanů ČR ve čtyřech definovaných oblastech: 1) demokracie, hodnoty, právní stát, právo a bezpečnost; 2) klima, životní prostředí a zdraví; 3) ekonomika, sociální témata, sport, kultura a digitální transformace; 4) EU ve světě a migrace. Dále pak tyto postoje adaptovat do výstupů Konference o budoucnosti Evropy (KOBÉ) s přesahem k vnímání EU obecně a specificky pak k přípravám a realizaci nastávajícího předsednictví České republiky v Radě EU. Dosažení hlavního cíle je spjato s naplněním dílčího cíle, tedy se zjištěním, zda a v čem se interpretace, vnímání či porozumění výše definovaných tematických oblastí českou veřejností liší od převažujícího unijního diskurzu. Tato zpráva představuje komplexní analýzu tématu a integruje jednotlivé analytické moduly realizované v rámci jednotlivých fází projektu.

Program veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy BETA2 byl schválen usnesením vlády České republiky č. 278 ze dne 30. 3. 2016 a je zaměřen na podporu aplikovaného výzkumu a inovací pro potřeby orgánů státní správy. Poskytovatelem finančních prostředků je Technologická agentura ČR.

Manažerské shrnutí

- Současná česká společnost je nucena reagovat na mnoho otázek aktuálního vývoje, ať již jde o otázky změny klimatu, ekonomické a sociální problémy, problematiku lidských práv, nebo vztahu k okolním státům. Odpověď na tyto otázky přitom často není jednoznačná a vhodnost konkrétních řešení je předmětem diskuze jak mezi odborníky, tak mezi politickými elitami. Komplexnost problematiky i faktická nejistota tak vytvářejí podmínky pro pouze povrchní veřejnou diskuzi nebo pro celkovou rezignaci na jakoukoliv občanskou participaci a stažení se do soukromého prostoru. Tento stav přitom není specifický pro ČR nebo středoevropský prostor, ale jak je patrné z rozboru Evropských občanských panelů, představuje výzvu pro celou EU. Toto téma se rovněž pokusil uchopit i samotný formát a tematické zaměření KOBE.
- Nejasné směřování společné evropské vize pak podporuje rovněž analýza komunikace o KOBE na úrovni EU. Diskutovány byly zejména celkové cíle konference a její samotný průběh. Konkrétní témata se v oficiálním pokrytí objevují jen málo. Podobná je situace v oblasti navrhovaných řešení, která se v textech „unijního mainstreamu“ vyskytovala velmi sporadicky.
- Samotná česká veřejnost může působit ve svém přístupu k EU i jejím hodnotám ve srovnání s ostatními Evropany zvláště skepticky. Příčiny patrně spočívají ve specifické historické zkušenosti, která nabádá k opatrnosti, kritickému odstupu a nedůvěře k plošným opatřením. Češi se však dle některých výzkumů silně identifikují jako Evropané a sdílejí klíčové evropské hodnoty. Zvláště významná je pro ně osobní svoboda.
- Česká veřejnost si cení hlasu, který EU může propůjčit českým požadavkům za hranicemi EU, a zároveň vnímá mocenské limity pozice ČR. Veřejnost se proto dlouhodobě staví pozitivně ke koordinaci zahraničních politik na úrovni EU, stejně jako k vojenské spolupráci. Podpoře se těší zejména koordinace a spolupráce ve společných projektech (např. typu pooling & sharing), spíše než představa společných jednotek nebo jednotného velení.
- Ruská invaze na Ukrajinu dále podpořila silný pocit zakotvení ČR v západních strukturách a zejména význam přičítaný NATO jako klíčové bezpečnostní garanci. Česká veřejnost vnímá potřebu společného postoje vůči Rusku a Číně a podporuje opatření, která posílí strategickou nezávislost ČR. Přibližně polovina veřejnosti však vidí jako cestu udržování nezávislé pozice ČR. Těch, kteří si přejí výraznější směřování na Západ je o něco méně.
- Výrazná část veřejnosti rovněž reflektuje výzvy v oblasti konkurenceschopnosti české ekonomiky a chtěla by při zachování zaměstnanosti vidět odpovídající rozvoj průmyslu (modernizace, expertní činnosti, nová odvětví a pracovní příležitosti) i zemědělství (lokální produkce, ekologicky šetrné postupy, zpracování prvovýroby). Právě tyto politiky jsou vnímány jako nástroje, které by měly zároveň podporovat zaměstnanost

a vyšší osobní životní standard. Evropská podpora by měla rozvíjet tuto vizi a být vystavěna na principech, které posílí rovnost členských států.

➤ S proměnou české společnosti se před českou veřejností zároveň otevírá mnoho výzev v oblasti sociodemografických změn i hledání sociálního smíru. Vzrůstající potřeba po ekonomickém zajištění s sebou nese nutnost hledat cesty, které uskuteční výše vytyčené cíle, a zároveň zachovají sociální soudržnost. Rovněž se v této oblasti otevírá prostor pro harmonizaci sociálních politik ze strany EU, pokud budou tyto politiky dostatečně reflektovat místní situaci. V představách české veřejnosti by tak EU měla vytvořit společný rámec, který umožní v českém prostoru tyto problémy řešit, zároveň by ale tento rámec neměl narušovat místní principy přerozdělování ani pravomoci státu.

➤ Klimatická změna je českou veřejností vnímána jako stěžejní téma, a to i přestože starší členské státy častěji vykazují vyšší míru znepokojení. Česká veřejnost pak v řešení krize očekává klíčovou vedoucí roli státu. Ve srovnání se staršími členskými státy, pak klade o něco nižší důraz na osobní odpovědnost. Stát by měl při garanci základních ekonomických jistot zaujmout rozhodnější pozici v implementaci klíčových opatření, která se těší většinové podpoře, jako je odklon od uhelných elektráren, omezování průmyslového znečištění, hledání energetických úspor i zamezení plýtvání při zpracování i spotřebě potravin i odpadů, stejně jako v podpoře delší životnosti průmyslových i dalších výrobků.

Ekonomika, sociální témata a digitální transformace

- **Ekonomická logika členství ČR v EU** je chápána většinou pozitivně. Větší část veřejnosti rovněž podporuje využití alespoň nějakou míru společné evropské celní politiky, zejména za účelem posílení soběstačnosti a strategické nezávislosti.
- Evropská unie by se dle obyvatel ČR měla zaměřit na **konkurenceschopnost vlastních výrobků na světových trzích** (zejména ve vztahu k čínským produktům). Zároveň by měla i za pomoci protekcionistických opatření rozvinout vlastní produkci ve strategických odvětvích tak, aby si zajistila mocenskou a ekonomickou nezávislost.
- Podpora **zavedení eura** je nízká. Ve vztahu k euru veřejnost sice vidí příležitost podpořit českou ekonomiku, převládají však výrazné obavy ze zdražování. Sekundární jsou obavy ze ztráty kontroly nad ekonomikou, nebo pocity ztráty suverenity.
- Češi přičítají velký **význam průmyslu** a podporují iniciativy, které povedou k jeho konkurenceschopnosti (modernizace, soběstačnost, diverzifikace, výzkum). Mohou se však obávat ztráty pracovních míst, proto podporují především výrobu s vysokou mírou přidané hodnoty (expertní činnost), která by posílila jejich individuální pracovní pozici.
- Česká veřejnost souzní s dalšími Evropany v požadavcích na **ochranu spotřebitele** (zejména dostupnost oprav, životnost výrobků, identifikace původu).
- V oblasti **zemědělské produkce** by dle Čechů EU měla zaručit stejná pravidla pro zemědělské producenty napříč státy, zrušit opatření regulující nabídku a odstranit dotační mechanismy, které zvýhodňují producenty v konkrétních komoditách ve vybraných státech.
- EU by měla podporovat místní **drobné zemědělce, lokální spotřebu, zpracování prvovýroby**, lepší zpracování odpadů a zamezit plýtvání.
- Česká **pracovní situace** je v kontextu EU specifická nízkou mírou nezaměstnanosti. Ta je pozitivně reflektována rovněž na osobní úrovni. Ovšem nerovné příležitosti na trhu práce postihují častěji ženy, příslušníky etnických menšin nebo osoby s postižením.
- Češi se pohybují nad evropským průměrem v dostupnosti **flexibilní pracovní doby** a mírně také v dostupnosti **home-office**. Hluboko pod průměrem je naopak dostupnost **zkrácených úvazků**. V českém kontextu je problematická **genderová podmíněnost dostupnosti** těchto možností, která vede k omezení pracovního uplatnění žen. Další limit může představovat příliš dlouhá mateřská dovolená.

- Lepší **začlenění do pracovního trhu** pro osoby s postižením, pečující osoby nebo osoby ve vyšším věku by mohly podpořit pobídky ze strany EU pro zaměstnavatele, které by rozšířily možnosti alternativní organizace práce a zejména zkrácených úvazků.
- Se vzrůstajícím podílem osob v důchodovém věku v českém kontextu vzrůstá otázka **důstojného prožití stáří**, a to jak ve smyslu hmotného zajištění, tak zajištění sociálních a emocionálních potřeb, včetně paliativní péče. Česká veřejnost přitom připisuje odpovědnost za péči především státu. Na toto přesvědčení je navázán pocit, že poskytovaná péče není dostatečná.
- Patrně v důsledku historické zkušenosti, se Češi v některých výzkumech výrazně více než jiní obyvatelé EU identifikují jako **Evropané**. Stejně příčiny je vedou i k tomu, že hlavní hodnotu pro ně představuje **osobní svoboda** a autonomie. Tyto hodnoty jsou navázány na ideje spravedlivosti v odměňování a zásluhovosti spíše než rovnosti, která je spojena s představou neekonomického přerozdělování zdrojů.
- Česká veřejnost proto, podobně jako další středoevropské státy, výrazně více akcentuje **podmíněnost podpory ze strany státu** individuálním příspěvím. Z těchto pozic vychází i přísnost v nastavení sociálně podpůrných mechanismů. Významné jsou proto segmenty sociálního systému, které mají „zásluhový“ aspekt (důchod), nebo opatření, zajišťující „stejné startovní podmínky“.
- Sociální systém by proto měl dle české veřejnosti **pomáhat osobám v nouzi**. Měl by přistupovat ke všem stejně a klást důraz zejména na **motivaci**. Systém by měl být vystaven na komunitních a místních vazbách.
- Klíčovými **zdroji nerovností** mohou být socioekonomický původ, pohlaví, příslušnost k menšině nebo konkrétní životní fáze/situace (mladé rodiny, samoživitelky, lidé v důchodovém věku). V tomto kontextu Češi, podobně jako obyvatelé dalších středoevropských států, často podporují harmonizaci sociálních politik napříč EU s vizí zvýšení sociálních standardů.
- Účastníci českého panelu se shodují na nutnosti dalšího rozvoje **online gramotnosti** ve všech věkových kategoriích; podporu má i digitalizace státní správy.
- Ve vztahu k **ochraně osobních údajů** je část veřejnosti přesvědčena, že hlavní odpovědnost za ochranu dat spočívá na jedinci, část je pak zcela skeptická k možnosti uchování soukromého charakteru dat. Na stranu druhou se obyvatelé ČR ve srovnání s dalšími Evropany častěji domnívají, že EU pro jejich ochranu nedělá dost. GDPR není v současnosti příliš pozitivně přijímána. Občané často nechápou její přínosy a vnímají pouze zvýšenou administrativní zátěž.

➤ V oblasti **dezinformací** v ČR výrazně vzrůstá povědomí o jejich záměrném vzniku. Přestože je přístup k jejich odstraňování problematizován procesem identifikace pravdivosti tvrzení, výrazná část veřejnosti souhlasí s omezením působení dezinformačních médií ze strany státu.

Demokracie, hodnoty, právní stát, právo a bezpečnost

- Obyvatelé ČR se vzhledem ke specifické historické zkušenosti dle některých výzkumů velice silně sebe identifikují jako **Evropané**. Oproti dalším členským státům se ale staví ke společným evropským hodnotám **rezervovaněji a kritičtěji**. Skeptická je veřejnost i k nejrůznějším plošně realizovaným opatřením.
- Česká veřejnost přesto souzní s klíčovými evropskými hodnotami. Nejsilněji je chápána **svoboda jedince** a jeho základní práva, autonomie jednání. Významná je rovněž osobní píle a z ní vycházející úspěch.
- Česká veřejnost je rozdělena jak v otázce **podpory členství**, tak v míře a **realističnosti změn fungování EU**. Ve srovnání s Němci jsou skeptičtější k dalšímu prohlubování společného rozhodování, a rovněž si ho sami méně často přejí.
- I přesto si téměř dvě třetiny obyvatel ČR myslí, že by EU měla mít v krizích **více pravomocí** tak, aby mohla jednat bez rozhodnutí všech států, a dvě pětiny považují za lepší mít možnost **přehlasovat** občas některé státy.
- EU by se dle Čechů měla **zaměřit na problémy ochrany životního prostředí, boje proti klimatické změně, řešení energetické krize, nezávislosti na Rusku a Číně**. Dále je důležité budovat silnou ekonomiku, která bude postavena na co nejvyšší potravinové a energetické soběstačnosti. Za striktně vymezených podmínek by měly být řešeny rovněž otázky migrace z mimoevropských zemí.
- Česká veřejnost se, podobně jako ostatní státy ve středoevropském prostoru, o něco více obává o **zachování demokratického charakteru státu**. Zároveň však přičítá některým jeho pilířům nižší význam.
- Za nejvýraznější **pilíř demokratičnosti** je v ČR považováno zejména **nezávislé soudnictví** a rovnost před zákonem. Hrozbu představuje především **korupce** v soudním procesu a nezákonné **ovlivňování** ze strany mocenských struktur, nedostatečná nezávislost soudců nebo nerovný přístup k soudnímu systému. Nízký význam oproti ostatním Evropanům přikládáme nezávislosti médií a nezávislému fungování neziskových organizací.
- Část české veřejnosti je skeptická k plnému **dodržování lidských práv v některých členských státech**. Češi pozitivně naladěni k EU se pak přiklánějí k názoru, že by EU měla mít silnější mandát k prosazování základních lidských práv v členských státech.

- Vnímaná míra **diskriminace** se v EU v posledních letech snižuje. Příčinou není zpravidla změna osobní zkušenosti, ale spíše vývoj postoje. V českém kontextu se ve srovnání s EU zvláště výrazně projevuje diskriminace na etnickém základě (Romové, migranti).
- Česká společnost se naopak tradičně stavěla spíše tolerantněji k **LGBTQ+** menšinám. Zatímco v západní Evropě došlo v tomto směru k pozitivnímu vývoji, vnímání v ČR se zhoršuje.
- Občanské **zapojení do politických procesů** a zejména do dění na úrovni EU hodnotíme jako nízké, zpravidla redukované na účast ve volbách do Evropského parlamentu.
- Jako řešení navrhuje česká i evropská veřejnost rozšíření **vzdělávání o fungování EU** ve všech věkových skupinách a hledání vhodného způsobu, jak o EU informovat. Informace by měly směřovat k tématům a problémům běžných občanů, k vysvětlení politik a opatření EU. Míra povědomí o existujících možnostech zapojení i jejich aktivním využití byla však spíše nižší.

Klima, životní prostředí a zdraví

- Znepokojení **klimatickou krizí** vzrůstá v ČR i ve zbytku EU, převládá rovněž přesvědčení, že krize je způsobena lidskou aktivitou. V českém i evropském kontextu je rovněž silná ochota akceptovat vládní opatření, pokud nebudou ekonomicky ohrožující.
- K řešení popsaných problémů je podle účastníků kvalitativní části projektu nutný provázaný postup kombinující osobní odpovědnost a systémové změny. Velká část veřejnosti přitom očekává, že **stát bude hrát silnější roli** než doposud, a že budou přijata širší strukturální opatření. Zejména v rovině osobní odpovědnosti má však veřejnost jen velmi neurčité představy o vhodných krocích.
- Za klíčovou je považována obzvláště **změna energetického mixu**. Česká veřejnost ve srovnání s dalšími státy více podporuje **jaderné zdroje**. Názorový obrat směrem k podpoře jaderné energie byl však přítomen i v rámci Evropského panelu.
- Opatření by se měla zaměřit také na oblast průmyslové produkce a **zamezit průmyslovému znečištění** (CO₂, vzduch).
- Dle obyvatel ČR by mělo být reformováno rovněž **zemědělství** tak, aby byla podporována **místní výroba a spotřeba a ekologicky šetrné procesy**. Změny opatření by měly rovněž zamezit plýtvání při zpracování potravin a podpořit možnost důsledného využití zdrojů (zpracování potravin ve velkých provozech). Značné podpoře se těší i opatření na obnovu biodiverzity a lesních porostů.
- Čeští i evropští občané souzní ve snaze upravit drobnými kroky **vlastní spotřebitelské chování** tak, aby bylo udržitelnější. Lépe přijímána jsou především ta opatření, která přinášejí rovněž ekonomický užitek.
- Mezi konkrétní opatření, která by měla být ze strany státu a EU podporována patří: 1) **recyklace**, 2) **zamezení tvorby zbytečného odpadu** (jednorázové plasty, zbytečné obaly), 3) zamezení **plýtvání jídlem a energiemi**, 4) **úspora energií** šetrnějším vytápěním a spotřebiči, 5) **prodloužení využitelnosti výrobků** (podpora oprav spotřebičů, delší záruční doba, vyšší kvalita oděvů), 6) podpora **místních zemědělských produktů**, 7) poskytnutí **informací o ekologické zátěži** produktů.
- Ve vztahu ke **zdravému životnímu** stylu česká veřejnost podobně jako veřejnost evropská vnímá jako klíčový prvek zejména pohyb a dále stravování (osvěta, dostupnost), význam je přičítán rovněž osvětě a prevenci. Jako lákavé se jeví ekonomické pobídky, které by zdravý životní styl podporovaly (slevy na pojistném, sportovní karty, příspěvky).

- **Zdravotní péče** je v ČR považována za kvalitní a dostupnou, a to výrazně více než jinde v EU. Češi se pak s ostatními obyvateli EU shodují v identifikaci nedostatků i ve směrech, ve kterých by mohla EU situaci zlepšit.
- Za primární je považováno zajištění **dobrých pracovních podmínek lékařů i dalšího personálu** (minimalizace přesčasů, přiměřené pracovní ohodnocení).
- Dalším významným bodem je **udržení dostupnosti péče** (nedostatek zubařů, čekací doby) a zajištění přiměřených zisků farmaceutických firem.
- Dále jsou podporovány **investice do výzkumu a inovací** ve zdravotnictví napříč EU, větší míra přeshraniční spolupráce ve výzkumné oblasti i přenos dobré praxe mezi státy.
- Více se akcentuje význam a možnosti péče v oblasti **duševního zdraví**.
- Zlepšení zdravotní péče je možné zejména v oblasti **komunikace s lékařem** (zohlednění přání pacienta, empatie).

EU ve světě a migrace

- Klíčové **geopolitické hrozby** představuje dle většiny české veřejnosti i evropských účastníků KOBE mocenské soupeření s **Ruskem a Čínou**. Tento postoj výrazně posílila především ruská invaze na Ukrajinu. Opatření, která by vylepšila pozici EU v tomto soupeření, jsou tak většinou podporována. Mezi českou veřejností (na rozdíl například od Slovenska) je jen minimum těch, kteří sdílejí proruské čtení bezpečnostní situace, jen někteří se pak staví „otevřeně“ k myšlence balancování a otevřenosti ČR oběma směrům.
- Česká veřejnost veskrze vnímá **EU jako vhodného reprezentanta českých zájmů** ve světě, protože její silnější hlas poskytuje lepší vyjednávací pozici. Toto čtení zahraniční politické situace podpořila rovněž ruská invaze. Je však důležité vidět, že EU podporuje rovněž specifické zájmy českých občanů (kromě obav z Ruska a Číny může jít o garanci bezpečí vzhledem k nestátním aktérům – teroristické skupiny, přestože tato hrozba je v ČR minimální; toto téma je však zároveň velice citlivé, protože diskuze o něm posiluje nárůst pocitů ohrožení).
- Větší část české veřejnosti se se svými evropskými sousedy shoduje na významu, který je přičítán EU jako sdružení států vystavěném na **společných hodnotách**. Část veřejnosti by rovněž chtěla vidět EU jako **garanta základních lidských práv**, a to i uvnitř dalších členských států EU.
- **NATO** představuje dle české veřejnosti klíčovou garanci pro evropskou bezpečnost. V návaznosti na ruskou invazi na Ukrajinu pak došlo ke zcela ojedinělému vzestupu této podpory. Jeho postup vůči Rusku by však neměl přispívat k další eskalaci konfliktu. Česká veřejnost je přitom dlouhodobě nakloněna posílení vojenské spolupráce v rámci EU.
- Za klíčová opatření, vzhledem k bezpečnostním hrozbám, je tak považováno **snížení závislosti na strategických surovinách** – v případě Ruska zejména zemní plyn, dále uhlí a ropa, v případě Číny vzácné kovy. Dále omezení čínského importu. Podporu má proto rozvoj strategických výrobních odvětví v EU.
- Významné jsou pro obyvatele ČR rovněž zájmy ekonomické, rádi by viděli, že EU podporuje **českou ekonomiku** – průmysl, export, vznik nových pracovních míst i místní výrobu na úkor čínského importu, ovšem při zachování přijatelné cenové hladiny tak, aby nedošlo ke snížení životního standardu chudších obyvatel.

- Důraz je kladen rovněž na **odstraňování výhod**, na kterých cenově profituje **importované zboží**, vzhledem k nedodržování pravidel platných v EU (čínské dopravní pobídky, dětská práce, špatné pracovní podmínky, ekologické standardy).
- Působení EU v oblasti **východní Evropy** nebylo do počátku ruské invaze na Ukrajinu vnímáno jako priorita. Příznivě je chápáno posilování vazeb s prozápadně orientovanými demokraciemi. Případné negativní hodnocení působení EU v oblasti východní Evropy je navázáno na obavy z možného „předčasného“ vstupu států, kterým je podpora poskytována, v době kdy tyto státy dosud nebudou dostatečně připraveny.
- Větší byla rezervovanost k **působení v Africe**. Obavy mohou plynout z pocitů neúčelnosti poskytnuté pomoci a nedostatečného porozumění regionu. Byl však akceptován význam stabilizace regionu pro omezení migrace.
- K **rozšiřování EU** se česká veřejnost staví spíše pozitivně, i když tato oblast nepředstavuje prioritu. Nejdůležitějším aspektem přijetí je pro ni akceptace evropského hodnotového rámce a pravidel (nikoliv ekonomický rozměr).
- **Negativní emoce** jsou v případě rozšiřování navázány na obavy z „přenosu problémů“ z nedostatečně rozvinutých států do ČR. Může jít jak o slabý ekonomický výkon, tak zejména o nedostatečné ukotvení principů právního státu (korupce, klientelismus, kriminalita).
- Podobně jako další Evropané, obyvatelé ČR vnímají **rozpačitě sebe prezentaci EU** a její schopnost pozitivně prezentovat svůj obraz i konkrétní výdobytky. Občané by proto zdánlivě uvítali větší míru informovanosti o fungování EU i konkrétních politikách, stejně tak i možnost zpětné vazby. Aktivní zájem o zvyšování povědomí je však spíše vzácný.
- Velice pozitivně se česká veřejnost naopak zatím staví k válečným **uprchlíkům z Ukrajiny**. Oceňován je především aktivní boj proti ruské invazi. Obavy u občanů ale vzbuzují dlouhodobé sociální dopady příchodu velkého množství lidí.
- Ve vztahu k **migraci** z neevropských států se česká veřejnost mimořádně obává změny a ztráty národnostní homogenity. Pozitivnější je její postoj k žadatelům o azyl a k těm ekonomickým migrantům, kteří přicházejí na konkrétní předem určená místa.
- Stále je však možné najít **oblasti shody** s evropským mainstreamem. Česká veřejnost je ochotna se podílet na nákladech na repatriace odmítnutých žadatelů v rámci EU a souhlasí s vyšší mírou zapojení českých sil do FRONTEXu i se vzestupem jeho pravomocí. Ve shodě s dalšími Evropany česká veřejnost podporuje zrychlení a větší transparentci imigračního procesu.

➤ Přijímaným krokem je rovněž **prevence migrace** v místě původu. V užším významu jako informování potenciálních migrantů o jejich reálných šancích na přijetí. V širším významu pak jako stabilizace podmínek v zemi původu, rozvojová spolupráce, a tím odstranění primárních příčin odchodu.